

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə Texnologiya kolleci

“İqtisadi təhlil”

fənninin

PROQRAMI

040401 - “Mühasibat uçotu”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
Metodiki şurasının 15 sentyabr 2017-ci il
tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
(Protokol № 1)

Tərtib etdi :

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

İsmayılova Aidə Vəli

Redaktor :

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

Nuriyeva Nabad Məhrəddin

Rəy verənlər :

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

1.Zeynalova Reyhan Feyruz

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
“İnformatika” kafedrasının müəllimi,
İqtisad üzrə Fəlsəfə doktoru

2.Hacızadə Sevda Məmmədcəfər

İZAHAT VƏRƏQİ

Fənnin tədrisinə ayrılan saatların miqdarı 90 saatdır (45 saat müəhazirə,45 saat seminar).

“İqtisadi təhlil” fənn proqramında tələbələrə iqtisadi təhlilin nəzəri əsasları, müəssisələrin işinin iqtisadi səmərəsinin təhlili, eləcə də yüngül sənaye sahələrinin, ticarət və xidmət sahələrinin iqtisadi təhlili təqdim edilir.

İqtisadi təhlil müəssisənin iqtisadi səmərəsini yüksəltmək üçün proqnoz verməli, prosesləri əhatə etməlidir. Məhsul istehsalı, satışı, əmək resurlarından istifadə, səmərəli təkliflər, əmək haqqında yeni meyarların seçilməsi və s iqtisadi təhlilin daimi obyektidir olmalıdır.

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadi təhlil daha dərin problemləri öyrənməli və real nəticələrə gəlməlidir. Elmi cəhətdən əsaslandırılmış qərarların qəbul edilməsində iqtisadiyyatın idarə edilməsi sisteminin mühüm elementlərindən biri olan iqtisadi təhlilin rolu böyükdür.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
1.	İqtisadi təhlilin nəzəri əsasları	4	4
2.	Məhsul istehsalı proqramının yerinə yetirilməsinin təhlili	4	4
3.	Məhsul satışının təhlili	2	2
4.	Müəssisənin texniki inkişafının və istehsalının təhlili.	2	2
5.	Əmək resurslarından istifadənin təhlili.	2	2
6.	Əməyin ödənişi fondu və ondan istifadənin təhlili.	4	4
7.	Əsas fondlardan istifadənin təhlili.	4	4
8.	Material-texniki təchizatın təhlili.	2	2
9.	Məhsulun maya dəyərinin təhlili.	4	4
10.	Mənfəət və gəlirin təhlili	4	4
11.	Rentabelliğin təhlili.	2	2
12.	Müəssisənin maliyyə vəziyyətinin təhlili.	4	4
13.	Müəssisənin iqtisadi səmərəliliyinin təhlili	4	4
14.	Xalq təsərrüfatının digər sahələri üzrə müəssisələrin təsərrüfat fəaliyyətinin təhlili.	2	2
15.	İqtisadi təhlilin idarəetmədə istifadəsi.	1	1
Cəmi: 90 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Mövzu 1. İqtisadi təhlilin nəzəri əsasları – 8 saat

İqtisadi təhlilin predmeti haqqında anlayış. İqtisadi təhlilin metodu və xüsusiyyətləri. İqtisadi təhlildə istifadə olunan üsullar. İqtisadi təhlilin müəssisələrdə təşkili və onun aparılmasının iqtisadi əhəmiyyəti.

Hesablama üsulu və üsulun aparılması qaydası.

Mövzu 2. Məhsulun istehsalı proqramının yerinə yetirilməsinin təhlili – 8 saat

İstehsal proqramı üzrə əsas göstəricilər. Bu göstəricilərin ümumi qiymətləndirilməsi. Təhlilin mənbələri. İstehsal proqramının yerinə yetirilməsinə təsir edən amillərin təhlili. Məhsul quruluşunun dəyişməsinin və çeşid planının məhsulun istehsalına təsiri. Məhsulun keyfiyyətinin təhlili. İstehsalın ahəngdarlığının təhlili.

Məhsul çeşidi üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməsinin təhlili.

Mövzu 3. Məhsul satışının təhlili – 4 saat

Məhsul satışının müəssisənin fəaliyyətində rolu. Məhsul satışı panın yerinə yetirilməsinin təhlili. Rəqabət şəraitində məhsul satışı. Məhsul satışına məhsulun qiymətinin və maya dəyərinin təsiri.

Məhsul satışına təsir edən amillər.

Mövzu 4. Müəssisənin texniki inkişafının və istehsalın təşkilinin təhlili – 4 saat

Texniki inkişafı xarakterizə edən göstəricilər sistemi, texniki inkişafın dinamikası. Elmi-texniki tərəqqini keyfiyyətə xarakterizə edən göstəricilərin təhlili. İstehsalın təşkili səviyyəsinin təhlili.

Mövzu 5. Əmək resurslarından istifadənin təhlili – 4 saat

Əmək resurslarından istifadənin təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Əmək planının əsaslı olmasının təhlili. Müəssisənin işçi qüvvəsindən istifadənin təhlili. İşçilərin ixtisas dərəcələrinin təhlili. Əmək məhsuldarlığının təhlili.

İş vaxtından səmərəli istifadənin təhlili.

Mövzu 6. Əməyin ödənişi fondu və ondan istifadənin təhlili – 8 saat

Əmək haqqı fondunun təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Əmək haqqının mütləq kənarlaşması. Əmək haqqının nisbi kənarlaşması. Məhsulun əmək tutumunun təhlili.

Mövzu 7. Əsas fondlardan istifadənin təhlili – 8 saat

Əsas fondlardan istifadənin təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Əsas fondların tərkibi və dinamikasının təhlili. Müəssisənin əsas fondlarla təmin edilməsinin təhlili.

Avadanlıqdan istifadəni xarakterizə edən göstəricilər. Əsas fondların quruluşunun təhlili.

Mövzu 8. Material və texniki təchizatın təhlili – 4 saat

Material-texniki təchizat təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Məhsulun tutumunun təhlili. Müəssisənin istehsal ehtiyatları ilə təmin olunmasının təhlili.

Məhsulun material tutumunun aşağı salınması üzrə amillərin təhlili.

Mövzu 9. Məhsulun maya dəyərini təhlili – 8 saat

Məhsulun maya dəyəri təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Məhsulun maya dəyəri üzrə göstəricilər sistemi. Bazar münasibətləri şəraitində maya dəyəri üzrə təhlildə proseslər. Maya dəyərini kompleks xərclər üzrə təhlili.

Əmtəlik məhsulun hər manatına məsarifin təhlili.

Əmtəlik məhsulun hər manatlıq məsarifə təsir göstərən amillərin təhlili.

Mövzu 10. Mənfəət və gəlirin təhlili – 8 saat

Mənfəət göstəriciləri üzrə təhlilin məzmunu, vəzifəsi. Mənfəətə təsir göstərən amillər. Balans mənfəətinin təhlili. Təsərrüfathesablı gəlirin təhlili. Mənfəət üzrə ehtiyat mənbələri.

Ayrı-ayrı məhsullar üzrə mənfəətin təhlili.

Mövzu 11. Rentabelliğin təhlili – 4 saat

Rentabelliğin təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Rentabellik üzrə göstəricilər sistemi. Rentabelliğe təsir edən amillərin təhlili.

Rentabellik göstəricisinin mənfəətə təsir edən amillər üzrə təhlili.

Mövzu 12. Müəssisənin maliyyə vəziyyətinin təhlili – 8 saat

Bazar müəssisələri şəraitində maliyyə vəziyyəti. Maliyyə vəziyyəti təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Maliyyə vəziyyəti təhlilinin göstəricilər sistemi. Müəssisənin dövriyyə vəsaitinin təhlili. Debitor və kreditor borcların təhlili. Bank kreditindən istifadənin təhlili. Müəssisənin ödəmə qiymətinin təhlili. Xüsusi dövriyyə vəsaitinin balans üzrə müəyyən edilməsi. Dövriyyə vəsaitinin dövr sürətinin təhlili. Firmanın maliyyə hesabatının təhlili.

Mövzu 13. Müəssisənin iqtisadi səmərəsinin təhlili – 8 saat

İqtisadi səmərəlik haqqında anlayış. İqtisadi səmərəlik üzrə əsas komponentlər. İqtisadi səmərəliyə təsir göstərən amillərin təhlili. Səmərəliliyin qiymətləndirilməsində yerinə yetirilən işlərin mərhələsi.

İqtisadi səmərəlik üzrə göstəricilər sisteminin təhlili.

Mövzu 14. Xalq təsərrüfatının digər müəssisələrinin təsərrüfat fəaliyyətinin təhlili – 4 saat

Xalq təsərrüfatının digər müəssisələrinin təsərrüfat fəaliyyəti təhlilinin məzmunu, vəzifəsi. Yüngül sənaye müəssisələri üzrə təsərrüfat fəaliyyətinin xüsusiyyətləri.

Ticarət və xidmət sahələrinə aid olan müəssisələr üzrə iqtisadi təhlilin aparılması. Mal dövriyyəsinin təhlili. Ümumi və xalis gəlirin təhlili.

Tədavül xərclərinin və onun səviyyəsinin ümumi qiymətləndirilməsi.

Mövzu 15. İqtisadi təhlilin idarəetmədə istifadəsi – 2 saat

İqtisadi təhlilin idarəetmədə rolu. İqtisadi təhlilin planlaşdırmada rolu. İqtisadi təhlilin ehtiyat mənbələrinin aşkara çıxarılmasında istifadəsi.

Operativ idarəetmədə iqtisadi təhlildən istifadə.

ƏDƏBİYYAT

1. S.M.Seyfullayev, İ.M.Abbasov “Bazar münasibətlərində iqtisadi təhlil” Bakı 1993
2. H.İ.Namazəliyev “Sənaye müəssisələri təsərrüfat fəaliyyətinin iqtisadi təhlili” Bakı 1995
3. İ.M.Mahmudov, T.Ş.Zeynalov, F.M.Quliyev “ İqtisadi təhlil” Bakı 2003
4. R.Əliyev “ İqtisadi təhlilin nəzəriyyəsi” Bakı 2007
5. N.A Cəfərli “ İqtisadi təhlil “ Bakı 2009

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin
Müəllimi İsmayılova Aidə Vəli qızının
“İqtisadi təhlil” fənni üzrə tərtib etdiyi
proqrama**

Rəy

Tədris planına uyğun olaraq “İqtisadi təhlil” fənnindən proqram təhsil prosesi konsepsiyasına uyğun olaraq tərtib edilmişdir. Proqram izahat hissədən, nümunəvi tematik plandan və fənnin mövzularından ibarətdir. Proqram mütəxəssis hazırlanması üçün tələb olunan mövzuları verilən həcmdə öyrənilməsinə nəzərdə tutur.

İqtisadi təhlil həm məsələlərin əhatə baxımından, həm də onların dərinlən öyrənilməsi baxımından təkmilləşdirilməlidir. Bu fənnin məqsədi material ehtiyatları və əsas fondlardan istifadə, maya dəyəri, mənfəət və rentabelliyn, maliyyə vəziyyətinin təhlili, məhsul istehsalı yerinə yetirilmiş iş və xidmətlərin idarə edilməsidir.

Proqram aydın və səlis dildə tərtib olunmuşdur. Elmi-metodiki cəhətdən düzgün işlənilmişdir.

Proqram 90 saat həcmində hazırlanmışdır. Proqramdakı nəzəri məsələlərin əhəmiyyəti, yenilikləri nəzərə alaraq onun dərc olunmasını məsləhət bilirik.

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin müəllimi**

R.F.Zeynalova

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKİ İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECİ

Kollecın “ _____ ” fənn birləşmə komissiyasının

“ _____ ” _____ 201_-ci il tarixli ___ saylı

PROTOKOLUNDAN ÇIXARIŞ

İştirak etdilər:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Eşidildi: _____ qızı (oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə tədris proqramının müzakirəsi və təsdiqi

Qərar:

“ _____ ” fənni üzrə _____ tərtib etdiyi proqram tədris üçün məqsədəuyğun hesab edilərək bəyənilsin. Proqram təsdiq olunmaq üçün Kollecın pedaqoji şurasının müzakirəsinə verilsin.

“ _____ ”
fənn birləşmə komissiyasının sədri: _____

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECİ

Pedaqoji şuranın “ _____ ” _____ 201_ -ci il tarixli _____ saylı

PROTOKOLUNDAN ÇIXARIŞ

Gündəlik məsələ:

“ _____ ” fənn birləşmə komissiyasının üzvü _____ qızı(oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə tədris proqramının müzakirəsi və təsdiqi.

Qərar:

Kollecın müəllimi _____ qızı(oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə proqrama qrif almaq üçün rəy verilməsini Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyindən xahiş edirik.

Bakı İdarəetmə və Texnologiya kollecinin
direktoru:

Pedaqoji Şuranın katibi:

Ruxsarə Nəsibova